

Буквальний переклад звучить так: «Чому б вам не спуститися сюди?», однак, не втрачаючи при цьому значення речення, перекладач використовує компресію: фраза стає короткою і емкою і при цьому збігається за часом вимовлення з фразою оригіналу.

Отже, проаналізувавши основні проблеми перекладу аудіомедійного тексту на прикладі сценарію фільму База Лурмана «Мулен Руж», бачимо, що в даній сфері перекладу точність еквівалентної передачі той або іншої лінгвістическої одиниці є настільки важливою, як передача основної інтенції автора і режисера, таким чином, паралінгвістическі фактори грають більш важливу роль, ніж власне лінгвістическі.

Література

Лурман Б. Мулен Руж / Б. Лурман, К. Пирс. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.script-orama.com/movie_scripts/m/moulin-rouge-script-transcript-luhrmann.html.

Скоромылова Н. В. Теоретический аспект перевода художественных фильмов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vestnik-mgou.ru/Articles/Doc/1278>.

Федорова И. К. Перевод кинотекста в свете концепции культурного переноса : проблема переводческой адаптации – Вестник Челябинского государственного университета, 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/perevod-kinoteksta-v-svete-kontseptsii-kulturnogo-perenosa-problema-perevodcheskoj-adaptatsii>

Лукьянова Т. Г. Особенности переводческой адаптации культурно-специфических кинотекстов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vuzlib.com.ua/articles/book/10792-Osobennosti_perevodcheskojj_ad/1.html.

УДК: 811.111'42:821.111-343.09

КАРП М. А.

(Львівський національний аграрний університет)

КОНТАМІНОВАНА КОГЕРЕНТНІСТЬ У НАРАТИВНОМУ ФРЕЙМІ АНГЛІЙСЬКОЇ МУЛЬТИМОДАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗКИ ФІЛІПА АРДА

У статті розглядається контамінована когерентність у наративному фреймі в тексті англійської мультимодальної літературної казки на матеріалі творчості Філіпа Арда. Контамінована когерентність забезпечується інтеграцією засобів вербальної та невербальної складових, що зумовлює розгляд мультимодального художнього прозового тексту як макрознака у співвідношенні з текстом чи мовленнєвим жанром на рівні текстової парадигматики. Фрейм, що відповідає візуальному уявленню, передає наративний зміст контамінованої когерентності в тексті англійської мультимодальної літературної казки. *Ключові слова:* контамінована когерентність, наративний фрейм візуального уявлення, вербальна складова, іконічна складова, параграфемна складова, графічна складова, мультимодальний художній прозовий текст, англійська мультимодальна літературна казка.

Карп М. А. Контаминированная когерентность в нарративном фрейме английской мультимодальной литературной сказки Филиппа Арда. В статье рассматривается контаминированная когерентность в нарративном фрейме в тексте английской мультимодальной литературной сказки на материале творчества Филиппа Арда. Контаминированная когерентность обеспечивается интеграцией средств вербальной и невербальной составляющих, что приводит к рассмотрению мультимодального художественного прозаического текста как макрознака в соотношении с текстом или языковым жанром на уровне текстовой парадигматики. Фрейм, что соответствует визуальному представлению, передает нарративное содержание контаминированной когерентности в тексте английской мультимодальной литературной сказки.

Ключевые слова: контаминированная когерентность, нарративный фрейм визуального представления, вербальная составляющая, иконическая составляющая, параграфемная составляющая, графическая составляющая, мультимодальный художественный прозаический текст, английская мультимодальная литературная сказка.

Karp M. A. Contaminated Coherence in Frame Narrative of English Multimodal Literary Fairy Tale Written by Philip Ardagh. The article reviews contaminated coherence in frame narrative of English multimodal literary fairy tale written by Philip Ardagh. Considering multimodal fictional text as a macro sign in relation to the theme of a text or speech genre at the level of paradigmatics, contaminated coherence is provided by integration of verbal and nonverbal components. Visual frame renders narrative contents of contaminated coherence in the text of English multimodal literary fairy tale.

Key words: contaminated coherence, frame narrative of visual notion, verbal component, iconic component, paragraphemic component, graphic component, multimodal fictional (prose) text, English multimodal literary fairy tale.

Ми розуміємо художній прозовий текст англійської мультимодальної літературної казки (далі АМЛК) лише тоді, коли розуміємо ситуацію, про яку йдеться, а фрейми є інструментом знань і розуміння мовленнєвих актів, пов'язаними своєю функціональністю з контекстом і пізнанням [Ван Дейк 1989, с. 12-13]. Когнітивні моделі виконують організуючу функцію щодо мовних наративних структур [Кубрякова 1996, с. 64].

Розуміння – це не лише пасивне конструювання репрезентації мовного об'єкта, але й частка інтерактивного процесу, в якому адресат активно інтерпретує дії адресанта [Croft 2004; Evans 2006; Gavins, Steen 2003; Geert, Vandaele 2009; Gibbons 2012; Janda 2013; Lepore 1999; Metzinger 1980; Richardson 2000; Semino, Culpeper 2002; Stockwell 2005; Talmy 2000; Tsur 1992]. Описуючи процеси розуміння художнього прозового тексту АМЛК, потрібно зважати на особливості уявлень та процесів інтерпретації контекстуальної інформації. Власне процес розуміння охоплює різні види контекстуальної інформації, а уявлення моделюється на основі мовного акту, комунікативної взаємодії та всієї ситуації; по суті, ці уявлення стратегічно взаємодіють з розумінням когерентності сучасного художнього прозового тексту [Петрова 1988, с. 161].

Контамінована когерентність тексту АМЛК забезпечується інтеграцією засобів вербальної складової (далі ВС) та невербальної складової (іконічної (далі ІС), параграфемної (далі ПС) графічної (далі ГС)), зумовлює розгляд мультимодального художнього прозового тексту (далі МХПТ) як макрозаказ [Лотман 1998, Petöfi 1990] у співвідношенні з текстом чи мовленнєвим жанром на рівні текстової парадигматики [Селіванова 2010, с. 784-785]. Мультимодальність вимагає складноструктурної інтеграції семіотичних ресурсів у всіх комунікативних явищах [Page 2010, с. 4]. Англійська мультимодальна літературна казка Філіпа Арда – це симбіоз семіотичних систем, що функціонують у межах вербальних та невербальних каналів подачі й сприйняття інформації, які створюють сприятливі передумови для контамінації засобів когерентності за ознакою мікро-, мезо-, макрорівнів у сучасному художньому прозовому тексті.

Метою наукового дослідження є вияв і характеристика структурно-семіотичних та наративних аспектів категорії когерентності в англійських мультимодальних літературних казках, що визначають її текстотвірний характер. Досягнення окресленої мети передбачає вирішення такого **завдання**: встановити домінуючі структурно-семіотичні й наративні риси творення контамінованої когерентності в англійських мультимодальних літературних казках Філіпа Арда. **Предмет дослідження** – текстотвірні ознаки когерентності в мультимодальній організації сучасних англійських літературних казок. **Об'єкт дослідження** – когерентність англійського мультимодального прозового тексту літературних казок Філіпа Арда.

Викладення основного матеріалу. Фрейм – це структура, що репрезентує стереотипні ситуації у свідомості (пам'яті) людини або інтелектуальної системи і призначена для ідентифікації нової ситуації, що базується на такому ситуативному шаблоні [Штерн 1998, с. 323]. На думку М. Мінського, структурна організація фрейму є деревоподібною, тобто являє собою мережу, що складається з вузлів і зв'язків між ними. Вузли верхнього рівня фрейму – поняття, які точно описують конкретну ситуацію. Вузли нижнього рівня – інформація, яка може знадобитися для уточнення конкретних подій. Один і той самий вузол нижнього рівня може входити у різні фрейми, які об'єднані мережею пошуку інформації (цит. за [Бехта 2004, с. 144]). Якщо М. Мінський виокремлює чотири типи фреймів: фрейми, що відповідають уявленню стереотипних подій і ситуацій; синтаксичному уявленню; семантичному уявленню; уявленню властивостей комунікативної ситуації [Минский 1979, с. 11], то ми ще виділяємо відмінний тип фрейму, що відповідає візуальному уявленню та передає наративний зміст контамінованої когерентності в тексті АМЛК.

Фреймова нарація в тексті АМЛК є «оповіддю в межах оповіді» або іншої нарації, яка вміщує різні наративні рівні (теоретичні конструкти, що схематизують уявлення про процес художньої комунікації). Фреймова організація художнього дискурсу віддзеркалює симбіоз навколотекстових, інтра-, екстра- та інтертекстових когнітивних моделей, які представляють схематизоване уявлення про процес художньої комунікації. Якщо фрейм – схематизація досвіду людини, то слово, речення, висловлювання – схематизація мовного досвіду, по-перше, у семантиці, по-друге – у синтактиці, по-третє – у дискурсі. Наративний фрейм – це структура знань, яка являє собою пакет інформації про певний фрагмент людського досвіду;

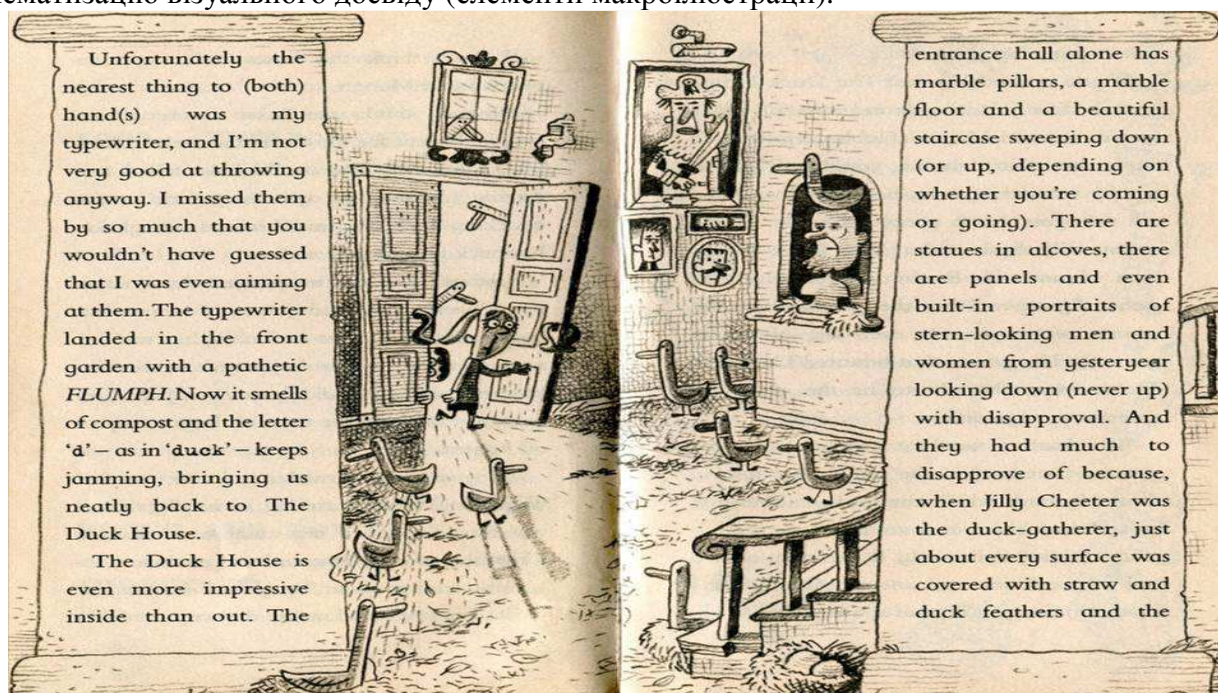
це мережа мовних засобів, які наставляють адресата на рецепцію інформації в уже наявну у нього модель фактів, що містяться в дискурсі [Бехта 2004, с. 147-149].

Проаналізуємо контаміновану когерентність у наративному фреймі АМЛК “Stinking Rich aNd Just Plain StiNky or A Diamond As Big As His Head” [Ardagh 2009, с. 62-63]. У структурі змісту наративного фрейму виокремлюємо першу тему *typewriter*, яка трансформується у другу тему *The Duck House*. У риторичній структурі наративного фрейму сегментні одиниці *in the front of garden, with a pathetic FLUMPH, smells of compost, the letter ‘d’ keeps jamming, bringing back... to The Duck House* характеризують першу тему; сегментні одиниці *inside: the entrance hall, marble pillars, a marble floor, a beautiful staircase (sweeping down or up), statues in alcoves, panels, built-in portraits (stern-looking men and women from yesteryear, looking down with disapproval); Jilly Cheeter: duck-gatherer, surface (straw, duck feather, smell of duck)* описують другу тему.

Макроілюстрація візуалізує другу тему: вестибюль Будинку для Качок (The Duck House) має декоративну оздобу: мармурові колони та підлогу, сходову клітку, статуї в нішах, фотографії довгого вузького формату та вмонтовані (built-in) портрети, які зображають суворих мужчин і жінок з минулого, що виражають своїм поглядом осуд, викликаний наявністю сина, пір’я та запахом качок під наглядом duck-gatherer Джілі Чітер (Jilly Cheeter). Курсивне накреслення *FLUMPH* передає гучність падіння друкарської машинки Бороданя Арда (Beardy Ardagh) з патетичним стукотом в палісаднику Будинку для Качок.

Капіталізація *FLUMPH* персоніфікує, тобто надає друкарській машинці властивості фламфа/flumph (персонаж фантастичної рольової гри *Dungeons & Dragons*; монстр-медуза, що плаває в повітрі). Зміна шрифту ‘d’ – as in ‘duck’ – пов’язана з використанням друкарської машинки наратором Бороданем Арда, який шпурнув її у палісадник Будинку для Качок, опісля чого клавіша ‘d’ продовжує заїдати *bringing us neatly back to the Duck House*. Курсивне накреслення лексеми *duck* [Ardagh 2009, с. 64] створює інтонаційний малюнок висловлювання, що наголошує на *n* кількості качок, зображених всередині Будинку для Качок.

У структурі макету ВС наративного фрейму вписано в мармурові колони ІС. У лінгвістичній структурі інтратекстовий наративний фрейм зреалізовується в дискурсі на сторінках тексту АМЛК крізь призму часово-просторового континууму. Контаміновану когерентність актуалізовано шляхом детальної візуалізації змісту оповіді про Будинок для Качок у межах оповіді про друкарську машинку: схематизація мовного досвіду контамінувалась у схематизацію візуального досвіду (елементи макроілюстрації).

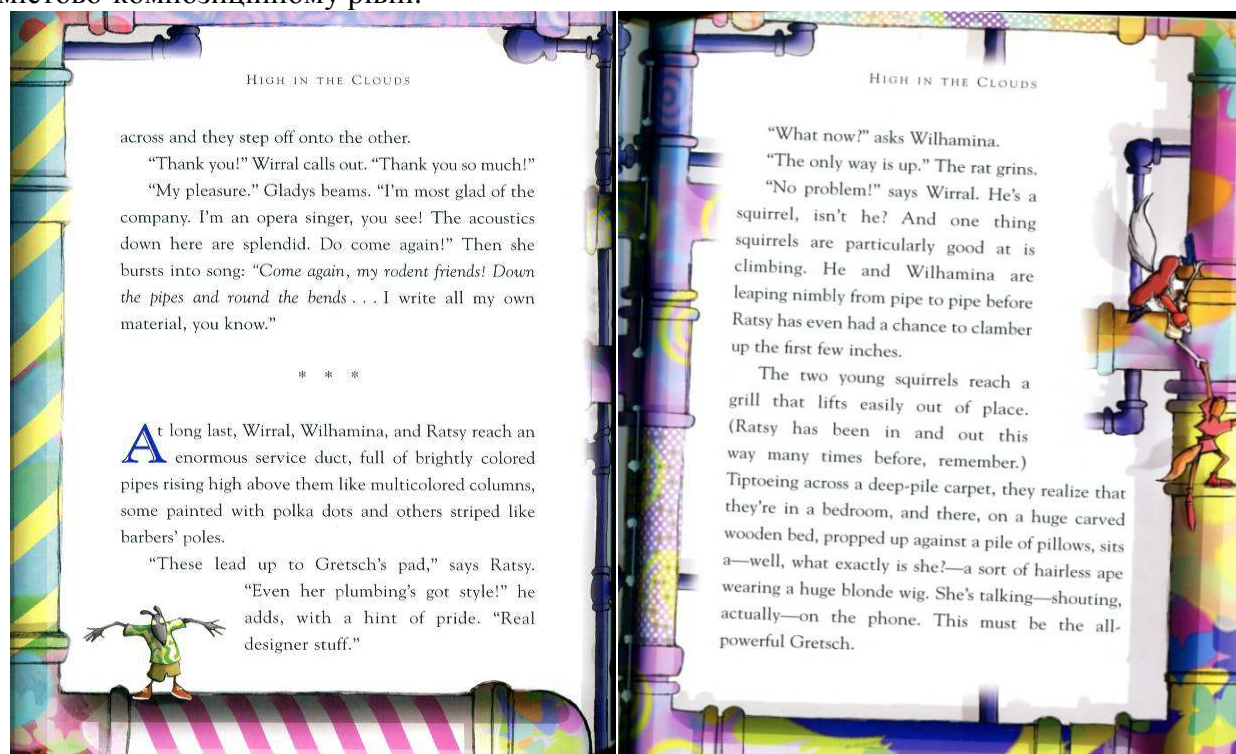

Висвітливо контаміновану когерентність у наративному фреймі (*At long last... (Ratsy has been in and out this way many times before, remember.)*) АМЛК “HIGH in the CLOUDS” [Ardagh 2005, с. 40-41]. У структурі змісту наративного фрейму ідентифікуємо три теми: *an enormous service duct, Wirral and Wilhamina, Ratsy*. У риторичній структурі наративного фрейму сегментні одиниці *full of brightly coloured pipes, painted with polka dots, striped like barber’s poles* описують першу тему; сегментні одиниці *are leaping nimbly from pipe to pipe, reach a grill* характеризують другу тему; сегментні одиниці *to clamber up the first few inches* деталізують третю тему.

Макроілюстрація візуалізує величезний трубопровід, що складається з кольорових, пофарбованих в горошок та смугастих труб. Протагоністи Вірал (Wirral) і Вільгаміна (Wilhamina) спритно перестрибують з труби на трубу, щоб добратися до решітки. Антагоніст Ретсі (Ratsy) подолав невелику відстань на противагу протагоністам, про що свідчить їхнє розміщення на ілюстрації: Ретсі знаходиться внизу ліворуч [Ardagh 2005, с. 40]; Вірал і Вільгаміна – майже вгорі праворуч [Ardagh 2005, с. 41].

У структурі макету ІС обрамлює ВС, умовно виокремлюючи наративний фрейм. Розміщені по центру три зірочки та виокремлена фонема/графема А супраграфемним засобом параграфеміки в лексемі *At* повідомляють адресатові про початок читання наративного фрейму АМЛК. У лінгвістичній структурі наративний фрейм репрезентує чарівний інтратекстовий світ АМЛК, де виникає комунікативна ситуація між персонажами.

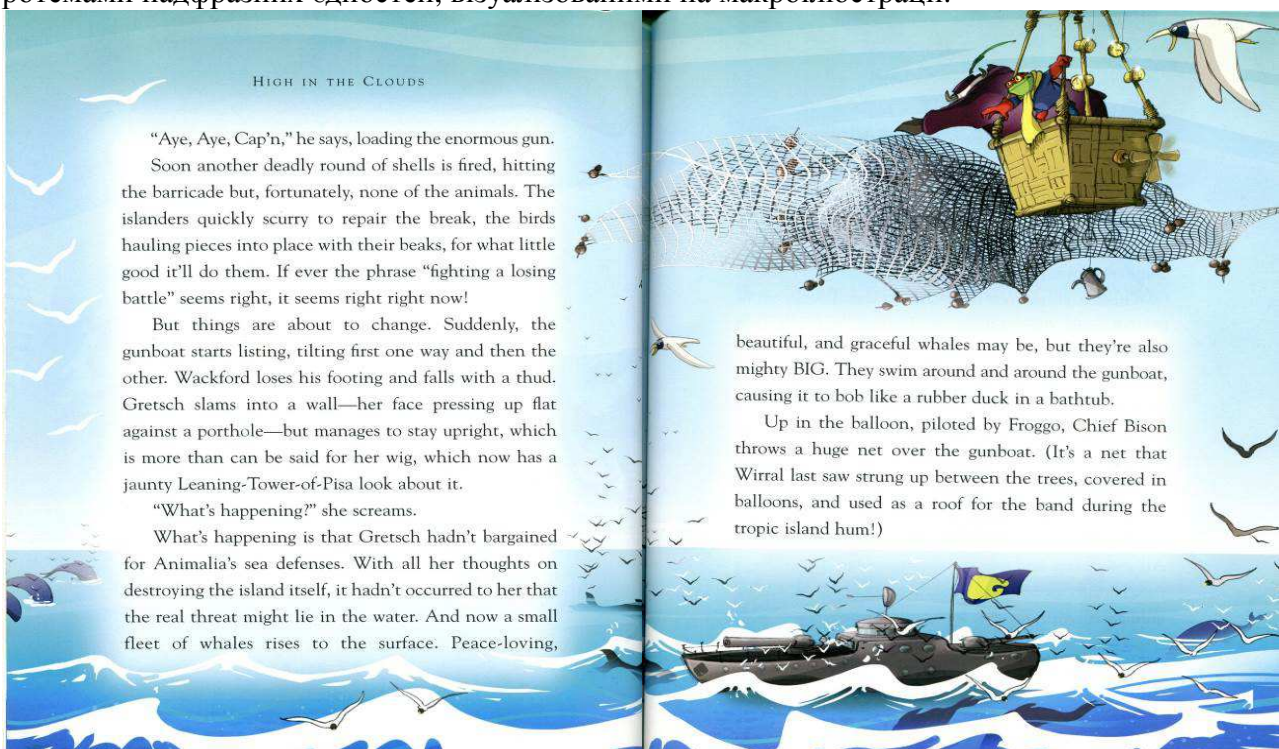
Наратор натякає адресатові на завершення наративного фрейму в синтаксемі (*Ratsy has been in and out this way many times before, remember*) за допомогою вживання лексеми *remember* в наказовому способі. Ув’язнена в дужки синтаксема протиставляє мовлення наратора персонажному. Візуалізація трьох тем ВС є результатом внутрішнього семантичного зв’язку ІС з наративним фреймом, що маркує наявність контамінованої когерентності на змістово-композиційному рівні.

Виокремимо контаміновану когерентність у наративному фреймі (*But thing are about to change... (It’s a net that...)*) АМЛК “HIGH in the CLOUDS” [Ardagh 2005, с. 74-75]. У структурі змісту наративного фрейму визначаємо три теми: *the gunboat, a small fleet of whales, the balloon*. У риторичній структурі наративного фрейму сегментні одиниці *listing*,

tilting; Wackford (falls with a thud); Gretsch (slams into a wall) вказують на першу тему; сегментні одиниці *rises to the surface, mighty BIG, swim around the gunboat, causing it to bob* маркують другу тему; сегментні одиниці *Froggo (piloted by); Chief Bison (a huge net)* описують третю тему. Макроілюстрація віддзеркалює зміст нарративного фрейму. На ілюстрації зображено канонерку, яку кренить та гойдає «флотилія» китів на хвилях моря, та повітряну кулю на чолі з Фрого (Froggo) та Чіфом Байсоном (Chief Bison), який кидає сітку на канонерку. Капіталізація лексеми *BIG* сигналізує про персоніфікацію, що ототожнює китів за розміром з флотилією кораблів. Ув'язнена в дужки синтаксема маркує парентезу, що перемишує основну думку другорядними відомостями.

У структурі макету ВС вписано в ІС, яка відповідає візуальному уявленню та передає нарративний зміст контамінованої когерентності у фреймі АМЛК. У лінгвістичній структурі наявна когерентність, що підпорядковує мікротеми трьох надфразних єдностей нарративному фрейму. Контамінована когерентність у нарративному фреймі ґрунтується на смисловій взаємодії між ІС з ВС, тобто на встановленні внутрішнього тематичного зв'язку між мікротемами надфразних єдностей, візуалізованими на макроілюстрації.

Під час дослідження семіотичної моделі інтерпретації змісту контамінованої когерентності в нарративному фреймі АМЛК Філіпа Арда за ознакою мікро-, мезо- та макровкраплень було виявлено наявність макровкраплень (80%) та мезовкраплень (20%).

Висновки. Отож, семіотична модель інтерпретує зміст контамінованої когерентності в нарративному фреймі АМЛК Філіпа Арда шляхом підпорядкування ВС та ІС цілому та незалежності останнього; функціонування внутрішньої кореляції між ВС та ІС у межах нарративного фрейму; упорядкованого переходу однієї надфразної єдності в іншу → від одного компонента ілюстрації до іншого.

Наративні фрейми наповнені темами, що транслюють смисл за допомогою невербальних візуальних каналів подачі інформації для встановлення внутрішнього семантичного зв'язку між ВС та ІС. Наративний фрейм, що відповідає візуальному уявленню, схематизує візуальний досвід адресата. ІС у нарративному фреймі візуального уявлення виконує функції тла чи обрамлення ВС, зміст якої корелює зі змістом ілюстрації. Інтеграція ВС у контекст ІС сприяє актуалізації їх інкорпорації через канали сприйняття інформації адресата, які співвідносяться з каналами подачі інформації адресанта.

Результати і перспективи подальшого дослідження. Запропонована семіотико-нарративна інтерпретація контамінованих засобів когерентності АМЛК Філіпа Арда із залученням жанрово-мультимодальної моделі (*GeM model*) у межах функційної парадигми може стати в перспективі подальших текстолінгвістичних досліджень інших категорій сучасних текстів різножанрової типології у вимірах новітніх лінгвостилістичних, лінгвокогнітивних та дискурсних студій.

Література

- Бехта* І. А. Дискурс наратора в англійській прозі / Іван Антонович Бехта. – Київ : Грамота, 2004. – 304 с.
- Ван Дейк* Т. А. Язык. Познание. Коммуникация : пер. с англ. / сост. В.В. Петрова ; под ред. В.И. Герасимова ; вступ. ст. Ю.Н. Караулова, В.В. Петрова. – Москва : Прогресс, 1989. – 312 с.
- Кубрякова* Е. С. Краткий словарь когнитивных терминов / Елена Самойловна Кубрякова, Валерий Закиевич Демьянков, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина. – Москва : Филол. ф-т МГУ, 1996. – 245 с.
- Лотман* Ю. М. Структура художественного текста / Юрий Михайлович Лотман // Об искусстве. – Санкт-Петербург : Искусство СПб, 1998. – 220 с.
- Минский* М. Фреймы для представления знаний / Марвин Минский. – Москва : Энергия, 1979. – 151 с.
- Петрова* В. В. Новое в зарубежной лингвистике / В. В. Петрова, В. И. Герасимова. – Москва : Прогресс, 1988. – 313 с.
- Селіванова* О. О. Лінгвістична енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля, 2010. – 844 с.
- Штерн* І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики : енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики / І. Б. Штерн. – Київ : АртЕк, 1998. – 335 с.
- Croft* W. Cognitive Linguistics / William Croft, D. Alan Cruse. – Cambridge : Cambridge University Press, 2004. – 348 p.
- Evans* V. Cognitive Linguistics : an Introduction / Vyvyan Evans, Melanie Green. – North America : Lawrence Erlbaum ; UK : Edinburgh University Press, 2006. – 830 p.
- Frame conceptions and text understanding / ed. by Dieter *Metzing*. – Walter de Gruyter, 1980. – 167 p.
- Gavins* J. Cognitive Poetics in Practice / Joanna Gavins, Gerard Steen. – London ; New York : Routledge, 2003. – 188 p.
- Geert* V. Cognitive Poetics: Goals, Gains and Gaps / Brône Geert, Jeroen Vandaele. – Berlin : Mouton de Gruyter, 2009. – Vol. 10. – 560 p. – (Series in Applications of Cognitive Linguistics).
- Gibbons* A. Multimodality, Cognition, and Experimental Literature / Alison Gibbons // Routledge Studies in Multimodality. – London ; New York : Routledge, 2012. – 274 p.
- Janda* L. Cognitive Linguistics – The Quantitative Turn: The Essential Reader / Laura Janda. – Walter de Gruyter, 2013. – 328 p. – (Mouton Reader Series).
- Lepore* E. What is Cognitive Science / ed. by Ernest Lepore, Zenon Pylyshyn. – Wiley, 1999. – 448 p.
- New Perspectives on Narrative and Multimodality / ed. by Ruth *Page*. – London ; New York : Routledge, 2010. – 229 p. – (Series in Routledge Studies in Multimodality; first edition).
- Petöfi* J.S. Language as a Written Medium: Text / János S. Petöfi ; ed. by N.E. Collinge / An Encyclopaedia of Language. – London : Routledge ; New York : Routledge, 1990. – P. 207-243.
- Richardson* B. Narrative Poetics and Postmodern Transgression: Theorizing the Collapse of Time, Voice, and Frame / Brian Richardson // Narrative. – Ohio : Ohio State University Press, 2000. – Vol. 8, No. 1. – P. 23-42.
- Semino* E. Cognitive Stylistics: Language and Cognition in Text Analysis / Elena Semino, Jonathan Culpeper. – Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins, 2002. – 349 p.
- Stockwell* P. Cognitive Poetics: An Introduction / Peter Stockwell. – London ; New York : Routledge, 2005. – 208 p.
- Talmy* L. Toward a Cognitive Semantics / Leonard Talmy. – Cambridge, MA : The MIT Press, 2000. – Vol. 1. – 559 p.
- Tsur* R. Toward a Theory of Cognitive Poetics / Reuven Tsur. – North-Holland, 1992. – Vol. 55. – 573 p. – (North-Holland Linguistic Series).

Список джерел ілюстрованого матеріалу

- Ardagh* Ph. Grubtown Tales. Book One. Stinking Rich and Just Plain Stinky or A Diamond As Big As His Head / Philip Ardagh ; illustrated by Jim Paillot. – London : Faber and Faber Ltd., 2009. – 150 p.
- Ardagh* Ph. High in the Clouds / Philip Ardagh, Paul Mc Cartney ; illustrated by Geoff Dunbar. – New York : Dutton Children's Books, 2005. – 100 p.

УДК: 811.112.2'42

КИРИЛЮК С. В.

(*Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського*)

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ПРОСТОРОВОГО ПАРАМЕТРУ В ТЕКСТІ НАРОДНОЇ КАЗКИ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК)

У статті на матеріалі німецьких народних казок досліджуються мовні засоби об'єктивації категорії простору. Зовнішні координати простору реалізуються в текстах німецьких народних казок префіксами, прислівниками, прийменниково-відмінковими конструкціями, різними контекстуальними маркерами. Надається характеристика вертикальному вияву простору, поряд із горизонтальним.